

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

گزارش ۵: پیاده سازی حل یک مسئله ی تصمیم گیری با استفاده از ارضای محدودیت

نگارش

نیکا شهابی ۹۷۱۳۰۲۳

استاد

دکتر مهدی قطعی

فروردین ۱۴۰۰

توضیح بازی سودوکو:

جدولی 9×9 که خانه های آن یا خالی هستند یا عددی از ۱ تا ۹ دارند به ما داده میشود. قصد این است که خانه های خالی را به گونه ای با اعداد ۱ تا ۹ پر کنیم که در هر سطر، ستون و مربع 3×3 عدد تکراری وجود نداشته باشد.

SUDOKU GAME WITH ANSWER

	9				6	1		
7	1			9			2	8
		8					4	9
	6		2	5				1
5				6	9		7	
1	2					8		
9	8			4			5	2
		5	6				1	

4	9	2	7	8	6	1	3	5
7	1	3	5	9	4	6	2	8
6	5	8	3	1	2	7	4	9
8	6	7	2	5	3	4	9	1
2	3	9	4	7	1	5	8	6
5	4	1	8	6	9	2	7	3
1	2	4	9	3	5	8	6	7
9	8	6	1	4	7	3	5	2
3	7	5	6	2	8	9	1	4

توضیح صورت مسئله:

با استفاده از الگوریتم های ارضای محدودیت، توسط یک هوش مصنوعی سودوکو بازی کنید و برای صفحه ی اولیه در صورت امکان یک جواب پیدا کنید. (در صورت وجود داشتن چند جواب، پیدا کردن یکی کافیه)

مدلسازی مسئله به شکل یک مسئله ی ارضای محدودیت یا CSP:

با کمک کتاب راسل مدلسازی را انجام میدهیم:

X: a set of variable: تمام خانه های خالی جدول اولیه ی داده شده

D: a set of domains = {1, 2, 3, ..., 9} for each variable

C: a set of constraints that specify allowable combinations of values:

هر استتیت به وسیله ی مقداردهی به یک یا همه ی متغیرها مشخص میشود

Constraints in sudoku : alldiiff for each row, column and 3*3 square

چرا این الگوریتم و برتری آن در این مسئله نسبت به الگوریتم های سرچ فصل ۳:

ما به دنبال جوابی هستیم که قیدهای گفته شده را ارضا کند. دنبال تمامی جواب ها نیستیم و به علاوه جواب بهینه بین این جواب ها وجود ندارد. (و البته معنی ندارد) پس الگوریتم های ارضای محدودیت با توجه به مدلسازی انجام شده قابل اجرا روی مسئله ی ما هستند. به علاوه چون به دنبال تمامی جواب ها نیستیم روش هایی مانند

Degree heuristic , MRV سرعت پیدا کردن یک جواب را بالا میبرند.

از طرفی در الگوریتم های عادی برای search ما فقط نگاه میکنیم که آیا یک استتیت Goal هست یا خیر. ولی چون در الگوریتم های ارضای محدودیت ما همه ی شاخه ها را تا انتها ادامه نمیدهیم و یک

partial assignment

و ادامه ی شاخه ی آن را بعضی مواقع به طور کامل حذف میکنیم و ادامه نمیدهیم زمان حل مسئله به شدت پایین می آید. به علاوه چون ترتیب مقداردهی به متغیرها اهمیتی ندارد ما در هر مرحله فقط یک متغیر را مقداردهی میکنیم که این خود موجب کوچک شدن درخت جست و جو و بالا رفتن زمان نسبت به الگوریتم های سرچ عادی میشود.

توضیح الگوریتم:

در ابتدا تحت عنوان setDomains

```
setDomains(sudoku)
```

، دامنه ها در صورت لزوم محدود میشوند. در حقیقت خانه های خالی با توجه به سطر، ستون و مربعی که داخل آن هستند از ابتدا نمیتوانند مقادیری را داشته باشند. این مقادیر از دامنه ی آن ها حذف میشود. (اگر خانه هایی که از ابتدا عدد داشته اند را هم متغیر در نظر بگیریم این preprocess همان چک کردن arc consistency است.)

سپس با استفاده از backtracking به حل مسئله میپردازیم. الگوریتم backtracking در بین خود از

```
selectUnassignedVar(sudoku, varChoosing, values, neighbors)  
selectValue(var, values, valueChoosing, neighbors)
```

استفاده میکند.

varChoosing و valueChoosing در واقع استرینگ هایی هستند که به وسیله ی آن ها مشخص میکنیم که انتخاب متغیر و مقدار آن چگونه انجام شود. برای انتخاب مقدار متغیر دو حالت داریم:

```
value choosing from 1 to 9  
least constraining value
```

در اولی اعداد ۱ تا ۹ به ترتیب امتحان میشوند و در دومی اعدادی که در دامنه های همسایه ی متغیر مورد نظر بیشتر حضور دارند دیرتر امتحان و انتخاب میشوند. برای انتخاب متغیر بعدی برای مقداردهی هم سه حالت داریم:

```
MRV  
first unassigned var  
degree heuristic
```

در اولی اولویت با متغیری است که مقدارهای legal موجود کمتری دارد که میتواند از بین آنها مقدار بپذیرد.

در دومی اولین خانه ی جدول که مقداردهی نشده انتخاب میشود. و در سومی متغیری انتخاب میشود که در کمترین تعداد constraint برای متغیرهای مقداردهی نشده ی دیگر حضور دارد.

(در آخر به زمان اجرای ترکیب این ۶ حالت میپردازیم.)

الگوریتم علاوه بر بهره بردن از برخی هیوریستیک ها از forwardChecking نیز همیشه کمک میگیرد. به این صورت که بعد از انتخاب مقدار یک متغیر، متغیرهای در سطر، ستون و مربع آن که مقداردهی نشده اند مقدار انتخاب شده از دامنه ی آنها حذف میشود. البته اگر backtrack اتفاق بیوفتد این مقدار به دامنه ی متغیرهای گفته شده بازمیگردد.

Forwardchecking

با استفاده از سه تابع زیر انجام میشود.

```
getForwardCheck(var, value, neighbors, values)
forwardCheck(inferences, values, value)
reverseForwardCheck(inferences, values, value)
example: values[0][0] = [1, 2, 3]. 1, 2, 3 are legal values
for (0,0)
example: neighbors[0][0] = [(0,1)]. (0,1) is a unassigned
variable which has a binary constraint with (0,0)
```

توضیح توابع مسئله:

به صورت کامل در بین کد

تحلیل زمانی و مکانی الگوریتم:

زمانی:

Arc consistency: $9 * 9 * O(9) = O(9^3)$

اگر با الگوریتم ac-3 هم انجام میشد زمانش همین بود

Backtracking in general: $O(b^d)$ where b is the branching factor (size of domain and d is the number of variables)

—> $O(9^{81})$

But with different heuristics and forward checking we see drastic change in the running time

مکانی: برای نگه داشتن values , neighbors $O(9^3)$

صفحه ی اصلی یک بار نگه داری میشود و در هر call پاس داده میشود.

مقایسه ی زمان اجرای یک سودوکوی رندوم با هر یک از ۶ حالت زیر:

```
initsudoku = [[7,8,0,4,0,0,1,2,0],  
               [6,0,0,0,7,5,0,0,9],  
               [0,0,0,6,0,1,0,7,8],  
               [0,0,7,0,4,0,2,6,0],  
               [0,0,1,0,5,0,9,3,0],  
               [9,0,4,0,6,0,0,0,5],  
               [0,7,0,3,0,0,0,1,2],  
               [1,2,0,0,0,7,4,0,0],  
               [0,4,9,2,0,6,0,0,7]]
```

First unassigned var	MRV	Degree heuristic	
3.3005690574646	1.30630588531494	4.44880485534668	Least constraining variable
5.52742981910706	1.54769206047058	3.85449600219727	Value choosing from 1 to 9

همان طور که مشاهده میشود استفاده از least constraining variable بهتر از استفاده ی از اعداد ۱ تا ۹ به ترتیب است. همینطور مشاهده میشود که MRV بهتر از

Degree heuristic
عمل کرده.

ترکیب MRV و least constraining variable هم بهترین.

نمونه ی خروجی و ورودی

```
initsudoku = [[7,8,0,4,0,0,1,2,0],
               [6,0,0,0,7,5,0,0,9],
               [0,0,0,6,0,1,0,7,8],
               [0,0,7,0,4,0,2,6,0],
               [0,0,1,0,5,0,9,3,0],
               [9,0,4,0,6,0,0,0,5],
               [0,7,0,3,0,0,0,1,2],
               [1,2,0,0,0,7,4,0,0],
               [0,4,9,2,0,6,0,0,7]]

sudoku = copy.deepcopy(initsudoku)

time3 = time.time()

printSudoku(backtrackingSearch(sudoku, "MRV", "value choosing
from 1 to 9"))

time4 = time.time()

print("running time of MRV + value choosing from 1 to 9 = ",
time4 - time3)
```

Users/nayvaka/Documents/University/Term6/AI/AIProjects/Sudoku/venv//
bin/python /Users/nayvaka/Documents/University/Term6/AI/AIProjects/
Sudoku/main.py

performing backtracking + MRV + value choosing from 1 to 9

chosen variable = (1, 3) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value
for (1, 3) if available

chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (1, 3) if available

chosen value = 3 backtracked. choosing a new value for (1, 3) if available

chosen value = 4 backtracked. choosing a new value for (1, 3) if available

chosen value = 5 backtracked. choosing a new value for (1, 3) if available

chosen value = 6 backtracked. choosing a new value for (1, 3) if available

chosen value = 7 backtracked. choosing a new value for (1, 3) if available

chosen value = 8 chosen value is consistent

chosen variable = (1, 6) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value for (1, 6) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (1, 6) if available
 chosen value = 3 chosen value is consistent
 chosen variable = (0, 8) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value for (0, 8) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (0, 8) if available
 chosen value = 3 backtracked. choosing a new value for (0, 8) if available
 chosen value = 4 backtracked. choosing a new value for (0, 8) if available
 chosen value = 5 backtracked. choosing a new value for (0, 8) if available
 chosen value = 6 chosen value is consistent
 chosen variable = (1, 1) chosen value = 1 chosen value is consistent
 chosen variable = (1, 2) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value for (1, 2) if available
 chosen value = 2 chosen value is consistent
 chosen variable = (1, 7) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value for (1, 7) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (1, 7) if available
 chosen value = 3 backtracked. choosing a new value for (1, 7) if available
 chosen value = 4 chosen value is consistent
 chosen variable = (2, 6) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value for (2, 6) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (2, 6) if available
 chosen value = 3 backtracked. choosing a new value for (2, 6) if available
 chosen value = 4 backtracked. choosing a new value for (2, 6) if available
 chosen value = 5 chosen value is consistent
 chosen variable = (2, 2) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value for (2, 2) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (2, 2) if available
 chosen value = 3 chosen value is consistent
 chosen variable = (0, 2) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value for (0, 2) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (0, 2) if available
 chosen value = 3 backtracked. choosing a new value for (0, 2) if available
 chosen value = 4 backtracked. choosing a new value for (0, 2) if available
 chosen value = 5 chosen value is consistent
 chosen variable = (2, 0) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value for (2, 0) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (2, 0) if available
 chosen value = 3 backtracked. choosing a new value for (2, 0) if available
 chosen value = 4 chosen value is consistent
 chosen variable = (2, 1) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value for (2, 1) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (2, 1) if available
 chosen value = 3 backtracked. choosing a new value for (2, 1) if available

chosen value = 4backtracked. choosing a new value for (2, 1) if available
 chosen value = 5backtracked. choosing a new value for (2, 1) if available
 chosen value = 6backtracked. choosing a new value for (2, 1) if available
 chosen value = 7backtracked. choosing a new value for (2, 1) if available
 chosen value = 8backtracked. choosing a new value for (2, 1) if available
 chosen value = 9chosen value is consistent
 chosen variable = (2, 4)chosen value = 1backtracked. choosing a new value
 for (2, 4) if available
 chosen value = 2chosen value is consistent
 chosen variable = (3, 8)chosen value = 1chosen value is consistent
 chosen variable = (3, 3)chosen value = 1backtracked. choosing a new value
 for (3, 3) if available
 chosen value = 2backtracked. choosing a new value for (3, 3) if available
 chosen value = 3backtracked. choosing a new value for (3, 3) if available
 chosen value = 4backtracked. choosing a new value for (3, 3) if available
 chosen value = 5backtracked. choosing a new value for (3, 3) if available
 chosen value = 6backtracked. choosing a new value for (3, 3) if available
 chosen value = 7backtracked. choosing a new value for (3, 3) if available
 chosen value = 8backtracked. choosing a new value for (3, 3) if available
 chosen value = 9chosen value is consistent
 chosen variable = (4, 1)chosen value = 1backtracked. choosing a new value
 for (4, 1) if available
 chosen value = 2backtracked. choosing a new value for (4, 1) if available
 chosen value = 3backtracked. choosing a new value for (4, 1) if available
 chosen value = 4backtracked. choosing a new value for (4, 1) if available
 chosen value = 5backtracked. choosing a new value for (4, 1) if available
 chosen value = 6chosen value is consistent
 chosen variable = (4, 3)chosen value = 1backtracked. choosing a new value
 for (4, 3) if available
 chosen value = 2backtracked. choosing a new value for (4, 3) if available
 chosen value = 3backtracked. choosing a new value for (4, 3) if available
 chosen value = 4backtracked. choosing a new value for (4, 3) if available
 chosen value = 5backtracked. choosing a new value for (4, 3) if available
 chosen value = 6backtracked. choosing a new value for (4, 3) if available
 chosen value = 7chosen value is consistent
 chosen variable = (4, 8)chosen value = 1backtracked. choosing a new value
 for (4, 8) if available
 chosen value = 2backtracked. choosing a new value for (4, 8) if available
 chosen value = 3backtracked. choosing a new value for (4, 8) if available
 chosen value = 4chosen value is consistent
 chosen variable = (5, 1)chosen value = 1backtracked. choosing a new value
 for (5, 1) if available
 chosen value = 2backtracked. choosing a new value for (5, 1) if available
 chosen value = 3chosen value is consistent

[illegible]

[illegible]

chosen variable = (7, 8) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value
 for (7, 8) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (7, 8) if available
 chosen value = 3 chosen value is consistent
 chosen variable = (8, 0) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value
 for (8, 0) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (8, 0) if available
 chosen value = 3 chosen value is consistent
 chosen variable = (8, 4) chosen value = 1 chosen value is consistent
 chosen variable = (8, 6) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value
 for (8, 6) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (8, 6) if available
 chosen value = 3 backtracked. choosing a new value for (8, 6) if available
 chosen value = 4 backtracked. choosing a new value for (8, 6) if available
 chosen value = 5 backtracked. choosing a new value for (8, 6) if available
 chosen value = 6 backtracked. choosing a new value for (8, 6) if available
 chosen value = 7 backtracked. choosing a new value for (8, 6) if available
 chosen value = 8 chosen value is consistent
 chosen variable = (8, 7) chosen value = 1 backtracked. choosing a new value
 for (8, 7) if available
 chosen value = 2 backtracked. choosing a new value for (8, 7) if available
 chosen value = 3 backtracked. choosing a new value for (8, 7) if available
 chosen value = 4 backtracked. choosing a new value for (8, 7) if available
 chosen value = 5 chosen value is consistent
 126|439|785
 349|875|612
 578|621|493

 261|943|857
 934|758|261
 785|162|934

 612|394|578
 493|587|126
 857|216|349
 running time of MRV + value choosing from 1 to 9 = 1.5898540019989014

Process finished with exit code 0

ایده برای بهتر کردن پروژه:

می‌توانیم از الگوریتم‌های Local search هم استفاده کنیم و زمان آن‌ها را با الگوریتم‌های زده شده مقایسه کنیم.

References:

به جز استفاده از شبه کد‌های Backtracking و ایده‌های موجود در کتاب از منبع دیگری استفاده نشد و از کدی کمک گرفته نشد. فقط صفحه سودوکوی ورودی اولیه را از یک سایت برداشتم!!